

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ב כסלו תשפ"ב | דף היומי בבלי: תענית ד' | דף הכולל: ביצה ל.
דף היומי בהלכה: מסעיף ד' עד אמצע הסעיף הגה "ומותר לתת לו".
מוסר: חובת השמירה - פרק י"ב מ"ולפי דברי חכמינו" עד תחילת פרק י"ג.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבחינה פרק א' עד פרק ג' 'והחכם המבין'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

כשהנאצים ערכו להגריי"מ אהרנסון זצ"ל מבחן בחומש...! האבא שקיבל אישור חתום מהגרש"ז אויערבך שאסור לו לתנך את בנו | בזכותיה דרבי אברהם דב - סיפורי ישועות מופלאים לרגל יומא דהילולא של הרה"ק בעל 'בית עין' זי"ע | 2273

על דא ועל הא

הגרש"ז כתב לאבא את הפתק המיוחל, והלה נטלו והתחיל לצאת. ואז קרא לו הגרש"ז לשוב על עקבותיו, לקח את הפתק מידו, מחק את המילים 'פטור מלחנך' וכתב במקומן 'אסור לחנך'

חינוך - רק באהבה | מתוך שיחתו של הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א

סוכריות למי ששר יפה בסעודת השבת, וילד זה לא אהב לשיר, וממילא לא קיבל סוכריות.

כששאל את האב למה הוא נוהג כך, אמר ששמע פעם שאין ראוי להעניש, אבל מותר ליתן למי שמגיע לו. שאל אותו כמה זמן הוא כבר נוהג כך, אמר לו חצי שנה. באיזה סעודה? בשתי הסעודות.

נורא ואיום! הוא אינו מבין את הבעיה. 'איני מעניש, אני רק נותן לאחרים והוא אינו מקבל...' הילד נפגע שוב ושוב, וכי פלא הוא שאינו אוהב את השבת?! (אנשים אינם שמים לב לדבר זה, והדבר גרוע פי כמה כשיש כבר ילדים נשואים ובני הזוג מסכים גם כן סביב השולחן, שאז זה הלבנת פנים ברבים). הוא הראה לאב שהוא גרם לו במו ידיו לחלל את השבת, כי במו ידיו השניא עליו את השבת שבוע אחר שבוע.

לאחרונה נתעוררתי מעוד מעשה כעין זה. המעשה היה עם ילד שלא רצה לעמוד בשעה שהאב מקדש על היין, אך האב הכריחו. 'כאן בבית עומדים בשעת הקידוש'. כיון שראה הילד שהוא מוכרח

שמעתי מהרה"ח רבי אלעזר יונה זילבערמאן שליט"א, שפעם הגיע אחד להגרש"ז אויערבאך זצ"ל והתלונן על בנו שאינו נוהג כשורה, והגרש"ז הבין מתוך דבריו שהוא מעיר לו ללא הרף בחריפות. אמר לו: תנסה להסתכל עליו כאילו היה אורח, אילו היה אורח היית מעיר לו?! אמר לו האב: מה אעשה שאני אביו ואני מחויב לחנכו? אמר לו הגאון: אני מוכן ליתן לך דף כתוב וחתום שאתה פטור מלחנך.

הוא כתב לו את הפתק המיוחל. הלה נטלו והתחיל לצאת. מיד קראו הגרש"ז לשוב על עקבותיו, הוא לקח את הפתק מידו, מחק את מה שכתב 'פטור מלחנך' וכתב במקום זה 'אסור לחנך'.

הפלא ופלא! הגרש"ז עם מאור פניו ועם האהבה שגדשה את לבו, הבין שהלה אינו יכול לחנך את בניו.

עוד שמעתי מהרה"ח הנ"ל סיפור נפלא שהוא עצמו מעיד עליו, וכה הוא מספר: הורים באו וסיפרו לו בכאב עצום שבנם בן השתים עשרה התחיל לחלל שבת ר"ל. התחיל לחקור אותם איך נראית אצלם סעודת השבת, ונודע לו שלאב יש מנהג שמחלק

פתח הלה וסיפר: שמע נא! בבחרותי הייתי שבור ורצוף כל-כך, עד שבאחת מסעודות השבת בבית הורי החלטתי לקום באמצע ולצאת אל המרפסת לעשן ר"ל. לרגע אחד עלה הפחד בלבי שכאשר אחזור ריח העשן יינדף מפי והדבר ייודע לאבי, אך בהיותי שבור כל כך, אמרתי בלבי: לא איכפת לי! שיצעק עלי! אני מצפצף על כולם ועושה מה שאני רוצה.

אומר ועושה, יצאתי אל המרפסת, חזרתי והתיישבתי וחיכיתי לפיצוץ שיקרה. זה היה בעת חלוקת המרק. אבי הגיש לי קערה עם מרק מהביל ואמר לי: בוודאי אתה מיושב, אכול מהמרק וייטב לך... הוא לא התרגז ולא כעס, להיפך, הראה לי פנים מסבירות והרעיף עלי אהבה.

הפטיר האברך: התנהגותו של אבי אלי, היא זו ששינתה אותי מן הקצה אל הקצה, אם אבי יכול להתנהג אלי ככה, אינני יכול להמשיך לצערו.

הן ודאי שכל מקרה הוא לגופו, אך הכלל הוא כפי שלימדונו חז"ל: אמנם צריך לחנך את הילדים ולא ליתן להם ח"ו לעשות ככל העולה על רוחם, אבל האופן של שמאל דוחה שייך לימות החול. בשבת, רק באופן של ימין מקרבת.

(הבינני)

לעמוד, החליט להשיב מלחמה שיערה, ניגש אל החלון והסתכל החוצה במשך כל הקידוש, כאומר 'הקידוש אינו מעניין אותי'.

לאחר הקידוש החליט האב שעליו להמשיך לחנך את הילד, שלא יעלה חלילה בדעת הילד שהוא חזק ממנו. מה עשה? הודיע שמי שעמד יפה ליד השולחן מקבל לשתות מיין הקידוש, ומכלל הן אתה שומע לאו.

האב עצמו סיפר לי שבנו נפגע כל כך, הוא נכנס לחדר ויילל בבכי במשך כל הסעודה. האב בטוח היה שהבן הוא ילד בעייתי ושהוא זקוק לטיפול רגשי דחוף ביותר, ולמען האמת - הבעיה היתה אצל האב, באשר לא הבין את עומק הפגיעה שפגע בבנו. בדיוק עכשיו כשכולם עומדים כשתילי זיתים סביב לשולחנו, ובתוכם גם הילדים הנשואים ובני זוגם, בדיוק עכשיו ככה לפגוע? הוא לא היכה אותו חלילה, הוא רק לא נתן לו לשתות מן היין, אבל הפגיעה היתה פגיעה אנושה.

צריך לזכור שסעודת השבת היא זמן של ימין מקרבת בלבד. אחד מיושבי השיעור סיפר: בבחרותי היה לי חבר שהיה כעלה נידף והלך והתדרדר במדרון חלקלק המוביל שאולה. חלפו כמה שנים שלא ראיתיו ולא שמעתי, והנה יום אחד אני פוגש אותו והנה הוא נראה כאברך חסידי מן המניין. מה קרה? שאלתי אותו. איך השתנית?

פרשת השבוע

הנאצים החליטו לערוך מעין 'שעשועון'. הם פתחו את החומש במקום מסוים ויצביעו על פסוק מסוים, ועל הרב אהרונסון יהיה לתרגם את הפסוק בצורה מדויקת ואמינה, ולא - - -

יִירָא כִּי לֹא יִכַּל לֹז - הגאון שעמד איתן מול שרו של עשיו | ליארצייט הגה"צ רבי יהושע משה אהרונסון זצ"ל בעל 'ישועת משה'

החומש נפתח בפסוק שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. רגע קצרצר בלבד נמשך ההיסוס, ובתומו החליט הרב כי יאמר את האמת לאמיתה מבלי לחשב כל חשבונות שהם. הוא פתח פיו והחל אומר את פירוש רש"י, כי כל כלל ישראל יתאספו וישמעו כאיש אחד, כי רק ה' הוא אלוקינו.

הצורך שמע את הדברים ופניו האדימו מזעם. הוא סינן בין שיניו: לא די בכך שאותם יהודים שפלים סבורים כי הם העם הנבחר, אלא שהם גם מנכסים את אלוקי השמים לעצמם... הוא חרק את שיניו אולם הפטיר כי היות והרב אומר את האמת לאמיתה הוא מניח לו להמשיך בדבריו, וביקש ממנו להמשיך ולפרש את הפסוק.

הרב המשיך וביאר את המילים 'ה' אחד', ופירש כי גם הגויים יודו כולם שה' הוא אחד ואין בלתו. שוב חזר ונשנה אותו מחזה על עצמו, והגוי הזועם צרח קבל עם ועדה כי רק בשל אמירת האמת הוא לא פוגע ברב ומניח לו להמשיך ולחיות...

(המבשר תורני וישלח תשע"ד)

היה זה באחד מלילות השבת אחר ריכוזם של היהודים בגטו. הגה"צ רבי יהושע משה אהרונסון זצ"ל ישב ולמד בחומש, כשלתפעת נשמעו דפיקות עזות על הדלת. הוא הסתפק האם מוטב לפתוח להם מיד, או שמא מוטב להמתין עד אשר יכבו נרות השבת שדלקו בחדר, ואורם הזך היה עלול להבעיר את חמתם של אותם רוצחים. לבסוף הכריע כי מוטב להמתין עד אשר יכבו הנרות וכך אכן עשה. הרוצחים התייאשו מלנקוש ועזבו את המקום, ושבו בשעה מאוחרת יותר. כששבו ודפקו על הדלת פתח להם הרב והכניסם אל תוך הבית פנימה. הם שאלו אותו באיזה ספר הוא הוגה, והוא השיב להם כי זהו הבייבל - תנ"ך.

הרשעים החליפו ביניהם כמה מילים והחליטו לערוך מעין שעשועון. הם יפתחו את הספר במקום מסוים ויצביעו על פסוק מסוים, ועל הרב יהיה לתרגם את הפסוק בצורה מדויקת ואמינה, ולא - - - ח"ו. אחד ממלאכי החבלה השטניים הודיע לרב כי הוא מלומד ובקיא בתנ"ך ובפירושו, ולכן אל לו לנסות ולהתחכם, באשר פירושי הפסוקים נהירים לו היטב.

האברך אכן לא דאג. הוא הלך לחברה קדישא, וביקש לקנות חלקה בהר הזיתים. הפקיד שקיבל אותו, ראה שהאדם שלפניו אינו מבין את מהלך העניינים כאן, והחליט לחמוד לו לצון...

"עשה בתמימות, עשה באמונה"

האברך חזר עם הפתק לחברה קדישא, ועד כמה שזה היה מוזר בעיניהם, הם המשיכו את המהלך ונתנו לו מפות כדי לבחור חלקה. האברך לא הסתפק במפות. הוא ביקש לראות את המקום בעיניו, ואפשרו לו זאת. הוא נסע להר הזיתים בליווי אחד מאנשי החברה קדישא, ובחר לו חלקה בסמוך ונראה לאוהל של אדמו"רי בית טשרנוביל זי"ע. המלווה אישר את הבחירה, ההלוויה יצאה לדרך, והאב נקבר שם.

כעבור שבועיים, כאשר הגיע למשרד לשלם את דמי החלקה, אמר לו הפקיד: "אתה בכלל לא יודע איפה קברת את אבא שלך. זה אחד המקומות הכי יקרים בעולם! בהר הזיתים, ליד צדיקים גדולים ונוראים כאלה. עוד מעט תגיד לי שאתה אברך כולל ואין לך כסף לשלם את זה. אני לא יודע מה לעשות אתך".

הוא לא הסכים להתעסק עם האברך, ושלח אותו למנכ"ל החברה קדישא. המנכ"ל חזר על הדברים ולבסוף שאל את האברך, "כמה אתה חושב שתוכל לשלם?" ענה האברך, "אלף לירות". וביקש שיחלקו לו את הסכום לעשרים תשלומים. זהו סכום גדול בשביל אברך, אבל כמעט לא כלום לעומת שווי החלקה.

מן הסתם, אביו של אותו אברך לא היה יהודי כל כך פשוט כמו שכולם הכירו אותו. זכות גדולה היא לו שהוא נקבר במקום כל כך נכבד, וזכות גדולה עוד יותר, שזכה שיהיה לו בן, שיש לו אמונה כל כך חזקה וביטחון כה איתן בקב"ה, שיסדר את כל העניינים באופן הטוב ביותר.

האברך הזה הוא כבר בן למעלה משבעים לאוי"ט, והמסר שלו מהדהד: עשה בתמימות, עשה באמונה. (מתוך שיעורו של הרה"צ רבי בעריש שנייבאלג שליט"א)

(גיליון השגחה פרטית)

היא מצבת קבורת רחל עד היום הזה

היה זה אחרי מלחמת ששת הימים. אברך צעיר איבד את אביו בפתאומיות, אחרי התקף לב קצר, והוא מצא את עצמו כמי שצריך לדאוג לכל סדרי ההלוויה והקבורה. הוא רצה לקבור את אביו בהר הזיתים, אולם באותם ימים כלל לא קברו שם. רק שלוש שנים לאחר מכן נפתח המקום לקבורה, אבל האברך הזה לא עשה חשבונות, והוא החליט לשאול בעצתו של רבי יהודל'ה מדזיקוב זי"ע. אמר לו רבי יהודל'ה: אל תדאג. דע לך שבשמים רשום בדיוק איפה המקום שבו אביך צריך להיקבר.

האברך אכן לא דאג. הוא הלך לחברה קדישא, וביקש לקבור את אביו בהר הזיתים. הפקיד שקיבל אותו, ראה שהאדם שלפניו אינו מבין את מהלך העניינים כאן, והחליט לחמוד לו לצון. במקום לומר לו את האמת, שכעת אין בכלל קבורה בהר הזיתים, הוא אמר לו: "לך תביא אישור מהאחראי על החברה קדישא, שהוא מאשר לקבור את אביך בהר הזיתים". הוא אף אמר לו שהוא יושב בעירייה, בחדר מסוים.

האברך הלך לעירייה, לחדר המצוין, ומצא שם פקיד יושב וקורא עיתון. "מה אתה רוצה?" שאל האיש. "אני רוצה לקבור את אבי בהר הזיתים", אמר האברך. "אין שום בעיה", ענה האיש, "זה טוב מאוד". אבל רגע אחר כך תפס את עצמו והבין שבעצם יש בהחלט בעיה, וגם אם זה טוב, זה קשה מאוד. אולם הוא אמר, "אם אמרתי אז אמרתי". הוא התקשר למשרד החברה קדישא והודיע שהוא נותן אישור לך.

"דע לך, שזה לא דבר רגיל מה שקורה כאן", הוא הסביר לאברך, "הם יכולים לחשוב שהתקשרת מטלפון ציבורי והצגת את עצמך כאחראי על החברה קדישא. לכן אני נותן לך פתק חתום בשמי, שלא יעשו לך בעיות".

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סבתי הרבנית שניידמן ע"ה סיפרה לי, שכאשר נישאה לסבי הגה"צ רבי יעקב שניידמן זצ"ל, ראש ישיבת תפארת ציון, כמעט כולם היו בטוחים שהכלה נכה או משוגעת חלילה, שנישאה לבן ישיבה...

מי הפך את 'הראש' של העולם? וגם: איזו ירושה השאיר אחריו החזו"א? | הרה"ג רבי גדליה הוניסברג שליט"א - מגזין 'במה'

של אותו אחד, כך שלמעשה כלום לא נשאר...
הירושה הגדולה שהותיר אחריו לברכה לדורות, אלו ספרי
החזו"א איש ושאר חיבוריו, זה ספר תולדות אדם.
(במה' bama.org.il)

האם בהחזקת תורה יש דין של 'עירך קודמין'?

רבינו הגרא"ל שטינמן זצוק"ל היה תמיד חוזר ואומר שאם
יש אחד שלומד בטהרה הוא מונע הרהורי כפירה בעולם! בני
הישיבות עושים את הפעילות הכי קשה בעולם, בכך שהם ספונים
בביהמ"ד ויגיעם בתורת ד'. (הרב הוניסברג, 'במה')

וכך מספר גם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א (באר
הפרשה): שמעתי מהגאון רבי שלמה סברסקי שליט"א מיקירי
העיר 'בית שמש', שבעבר היה דר בגייטסעד שבענגלאנד (אנגליה)
ונסע בשנת תשל"ח לארה"ב לזכות את הרבים בנתינת 'נדבות'
להחזקת הכולל אשר בגייטסעד.

בשהותו שמה נכנס אל רבו הגאון רבי יעקב קמינצקי, ובתוך
הדברים אמר לו ששמע כאן 'טענות' כנגדו, מה לבעלי בתים
במנהטן ולכולל בגייטסעד... ובפרט שתושבי אנגליה יכולים
להחזיק את הכולל, ואילו בארה"ב יש כוללים לרוב.

נענה לו ר' יעקב: עצם הטענה היא טענה של שטות, שהרי אם
היו הגברים בענגלאנד מחזיקים את הכולל בגייטסעד בוודאי לא
היית מגיע לכאן, ובוודאי עצם ביאתך הנה היא הוכחה שאין בסיס
איתן לקיום הכולל ע"י הנדיבים דשם.

עוד הוסיף הגר"י לומר: דע שאין השפעת התורה רק לאותו
מקום שלומד בו, אלא אברך הלומד בגייטסעד הרי הוא משפיע
על בעה"ב במנהטן, וממילא מחויב הוא לתמוך בו, שהרי הוא
'נהנה' ממנו.

ואמר חידוש להלכה, ש'עניי עירך קודמים' הוא דין בהלכות
צדקה לעני, שצריך להקדים נתינת צדקה לעני מעירו מאשר לזה
הגר בעיר אחרת, אכן לגבי החזקת תורה לא שייך לומר שמוסדות
התורה 'בעירך' קודמים, כי גם התורה הנלמדת במרחקים וב'קצה
תבל' היא בגדר 'עירך'.

אי אפשר לתאר איזו השפעה משפיעים היושבים ולומדים
בתורת ד'. רבינו שליט"א כל כך מחדיר את היסוד הזה ואמר לי:
דע לך, עד החזו"א אינך יודע איך הסתכלו על בחורי הישיבות, בלא
שום הערכה. מי הפך את העולם שיהיו כל כך מעריכים את בחורי
הישיבות? החזו"א. ואיך עשה זאת החזו"א? בלי שום הסברה.
עצם כך שישב בבית ולמד הוא שינה את כל ההתייחסות לבחורי
ישיבה. כך החדיר מרן החזו"א כמה יקר כל בחור שיושב ולומד.
דברים אלו בדיוק אמר לי גם רבינו הגרא"ל שטינמן זצוק"ל.

• כאשר נישאה סבתי, הרבנית שניידמן ע"ה עם סבי הגה"צ
רבי יעקב שניידמן זצ"ל, ראש ישיבת 'תפארת ציון', מרן החזו"א
זיע"א היה מסדר הקידושין שלהם ויבלחט"א רבינו שליט"א היה
בחתונה ואמר לי שזוכר את החתונה הזו. מי התגורר באותם ימים
בבני ברק? בעיקר ציבור דת"ל. סבתי ע"ה סיפרה שכמעט כולם
נכנסו לרגע לעזרת נשים לראות אם הכלה נכה או משוגעת חלילה,
שנישאה לבן ישיבה. עד כדי כך היה נורא המצב ששרר באותם
ימים בהערכה לבחורי ישיבות. היום ב"ה המצב התהפך. אמר לי
רבינו שליט"א וגם מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל, כל זה בזכות
החזו"א, בכח יגיעתו ועמלו בתורה הפך את הראש של העולם.

לאחר פטירת מרנא החזו"א איש זיע"א, באו למרן הגר"ש ואזנר
זיע"א שלושה גאונים ממשפחת החזו"א: רבי מאיר קרליץ, רבי
שמואל גריינמן ורבי ראובן פיין. הם רצו לסדר את חלק הירושה
של החזו"א. נעמד הראשון, האח הגדול, רבי מאיר קרליץ, ואמר:
לחזו"א לא היה אפילו ש"ס משלו, הוא למד כל ימיו בש"ס ורשא
שהוא השאיל לו (רבי מאיר). היות וכתב שם חידושים חשובים
על גיליון הגמרא, אמר רבי מאיר, אני מבקש בחזרה את הש"ס.

לאחר מכן החלו לדבר על הדירה. אמר רבי שמואל גריינמן:
לחזו"א לא הייתה דירה, הוא היה גר בדירה שיהודי מאמריקה
השאיל לו אותה. לאחר מכן נעמד רבי ראובן פיין ואמר: לחזו"א
אפילו לא היה מקרר שלם, רק מקרר ישן שלא היה שווה כלום.
התברר שכל הירושה היא רק חצי מגרש קטן שאחד כתב אותו על
שם החזו"א, אבל אי אפשר אפילו לחלקו, היות ובן אחיו שכתב
זאת נמצא בורשא וגם הוא יורש וצריכים אפטרופוס בגלל המצב

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לאחר שהמעשה התפרסם, החליטו בחורים מישיבה נוספת לעשות כן, והבטיחו שאם יתארכו עשרים מחבריהם, יערכו סעודה ביומא דהילולא השנה - תשפ"ב. ואכן לפני כשבוע מצא הבחור הבחור האחרון מתוך העשרים את זיווגו למזל טוב

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על סגולות וישועות בזכות הרה"ק רבי אברהם דב מאווריטש זי"ע בעל ה'בית עין' - לרגל יומא דהילולא

למז"ט.

ואכן רבו סיפורי הישועה בזכותו של אותו צדיק בזיווגים הגונים, בזש"ק בנחת דקדושה מכל יו"ח, ולא נביא אלא כמה מהם וללמד על הכלל כולו יצא:

שמעתי מאחד מגדולי הדור שליט"א מהיושבים ראשונה ב'מזרח' של בני ישראל, שבשנת תשע"ז ישה בביתו בת גרושה ל"ע, והיה לב ההורים מתפלץ מרוב דאגה וצער. ביום י"ב כסלו שלח את אחד מתלמידיו לערוך סעודה רחבה וגדולה לעניי צפת, לא עברו שבועיים תמימים ובתו באה בקשרי אירוסין עם בחור עידית שבעידית, ממש פלאי פלאים.

אספרה נא מעשה אשר בודעי ומכירי קאמינא: בבית אחד נישאו הילדים בס"ד בזה אחר זה, זולתי בחור אחד אשר נתקע שידוכיו בזה אחר זה, בד בבד טיפס גילו והגיע לגילו של יצחק אבינו בעת נישואיו - ויהי בן ארבעים שנה, גיל אשר לכל הדעות נחשב לבחור כזקנה מופלגת עד מאד, יחד עם זאת גדל הצער והמכאוב של הבחור, של ההורים וכל בני המשפחה מסביב.

ויהי בחודש טבת תשע"ח, נסעה אחותו של הבחור לציונו של הרה"ק הבת עין, שם הבטיחה שאם אחיה יבוא בקשרי אירוסין עד ר"ח שבט שנה זו (תשע"ח) תערוך המשפחה סעודת הודאה, וגם סעודת הילולא ב"ב כסלו לשנה הבאה. ואכן, לא עברו שבועיים, והבת עין פרע חובו - ביום שלישי כ"ב טבת - בא ה'גלות' לקיצו, והבחור בא בקשרי שידוכין.

כמו"כ שמעתי מ'חתן' אחד בעצמו, אשר כבר היה 'זקן בא בימים' (מפני סיבה כלשהי), לפני כשנה (תשפ"א) עלה לציונו הק' של ה'בת עין' כשבועיים ימים לפני יום ההילולא, בכה והתחנן לראות בישועת ה', וקיבל על עצמו שאם יבוא בברית האירוסין עד יומא דהילולא קדישא יעלה ויבוא בשנית 'להודיע' על הישועה ואף יערוך סעודה לכבודו של אותו צדיק, וכעבור עשרה ימים נחוגו השידוכין בקול רינה ותודה...

וראו נפלאות ה', בישיבה אחת בעיר מודיעין עילית קבלו הבחורים על עצמם שאם עד יומ"ד דשנת תשפ"א יתארכו שלושים בחורים יערכו סעודה גדולה לכבוד ה'בת עין', והנה אשתקד חל יומ"ד בעצם יום השב"ק, ונדברו הבחורים לשבות בקוממיות לכבוד הילולא קדישא, אלא שביום ראשון שקודם ההילולא החזיקו רק במספר 'עשרים ותשע' חתנים... אכן שמע אלוקים

מעשים רבים המעידים יותר מאלף עדים שמענו על ישועות גדולות שנפעלו על ידי הקבלה להגות בספה"ק בת עין. וכה סיפר הגאון רבי ישעי' טישלער שליט"א הדר בעי"ת בני ברק, כי לפני כמה שנים (בשנת תשע"ז) פגש בליל שב"ק על פתחו של ביהמ"ד חסידי - אברך מ'קרית ספר' שבא לשבות שבתו אצל חמיו בבני ברק, אחר ברכת 'גוט שבת' שאלו האברך האם יש באותו ביהמ"ד ספר 'בת עין', ענה לו ר"י כאן אין 'בת עין', אמנם בביתי שוכן ספר 'בת עין' אחר כבוד, ואם רצונך עז להשיג את הספר עלה עמי לביתי ואלווהו לך...

וילכו שניהם יחדיו, ויאמר ר"י לאברך האם חפץ מע"כ דייקא ב'בת עין' או כמו"כ טוב ספר חסידות אחר. פתח האברך וסיפר לר"י: לפני כשנה תמימה גמרתי למנות י"ב שנים מיום הנישואין ועדיין לא נפקדנו בזש"ק, בצר לי עליתי אני ובני ביתי לעיה"ק צפת להעתיר תפילה ותחנונים בזכות הצדיק הקדוש ה'בת עין' (לא היה אז יומא דהילולא של הבת עין), מכיוון שכהן אנכי וזכיתי להתקדש בקדושתו של אהרן אינני רשאי להיכנס ל'בית החיים' להשתטח על ציון הקודש, ע"כ פניתי אני וב"ב לבית מדרשו של הרה"ק ה'בת עין' זי"ע בצפת, שם קרענו שערי שמים בתפילתנו וקיבלתי ע"ע שכשיוולד לנו הבן נלמד בכל שבת (בעת הסעודה) בספר הק' בת עין במשך שנתו הראשונה של הבן. ומיד נפקדנו בזש"ק. ואכן מיד קניתי את הספר למען יהיה מזומן תחת ידי בכל שבת, ובעזה"ש"ת הנני מקיים את אשר קבלתי על עצמי, אלא שכאן בבני ברק בבית מו"ח לא מצאתי את הספר ע"כ מצאתני מחפש אותו.

והנה, אחד מבני החבורה שמע עובדא זו (ביומא דהילולא קדישא בשנת תשע"ח), והיות שנוזקק לישועה אודות בתו שבגרה מיד קיבל על עצמו ללמוד בכל שבת בספה"ק בת עין, לא עברו ימים רבים ונמצא ה'חתן'... כעבור חודשיים נערכה שמחת הנישואין, ובטרם מלאות שנה תמימה לקבלתו כבר נערכה שמחת הברית לבנם בכורם.

כמו"כ ידענא באחד מבני החבורה שהמתין כמה שנים למלא ביתו בעוד בנים ובנות וכבר נקבע לו תור למומחה גדול. בהגיע ההילולא ביום י"ב כסלו תש"פ קיבל על עצמו לעסוק בכל שבת בספר הקד' בת עין, ולמעשה זכה ודבר ישועתו באה בטרם בא זמנו להופיע לפני המומחה, ובראש השנה תשפ"א נולדה לו בת

פשטו לחנותו של אברך והחלו ל'פשפש במעשי' מה הם הוצאות בית עסקו וכנגד מה הם ההכנסות... וימצאו כתוב כי בית העסק נושא ב'הוצאות' גדולות, דוגמת ששה קווי פלא' (סעל') בשעה שבאמת רק אחד מהם נצרך לצורך העסקים, בית העסק מחזיק בשני כלי רכב כשרק אחד נדרש להם, ואף הבעלים עצמו חגגו לאחרונה וישבו בבית מלון גדול במשך שבוע שלם 'על חשבון' ההוצאות. המכיר ובקי יודע שעבירות כגון דא מחייבים אותו לשבת בבית האסורים...

והנה באמצע החקירות נזכר האברך מהסגולה הידועה לתת סעודה לכבוד נשמת ה'בת עין' ומיד קיבל כן על עצמו (לערוך סעודה ביומא דהילולא של הבת עין). באותו רגע נענה אליו ה'חוקר': שמע 'בני' מוסר... זאת הפעם אוותר לך על הכל... אבל אוי לך אם תשוב לעבור עבירות כגון דא, ושילחו חפשי לביתו.

ידוע לי מעשה שאירע בשנת תשע"ה, באברך מתושבי ע"ת וויליאמסבורג יצ"ו ססבל מנדודי שינה, משהלך להיבדק אצל רופא פשוט אודות נדודי השינה, עשה לו ג"כ בדיקת א.ק.ג. ומיד נחרד ושאלו מתי ביקרת לאחרונה אצל 'רופא הלב' שלך. ויען האיש ויאמר לפני כמחצית השנה. ויצוהו הרופא להחיש פעמי לרופא הלב מיד בבוקרו של יום... מכיון שראה הרופא שהאברך אינו מבין חומרת מצבו פנה הוא בעצמו וקבע 'תור' לאותו אברך למחרת היום.

ואכן, רופא הלב ראה בבדיקותיו שהעורק (גיד) הראשי המוליך אל הלב סתום ברובו ככולו, ובכל רגע עלול העורק להסתם לגמרי ולהכניסו בסכנת חיים וודאית... ורצה להכניסו מיד לערוך צנתור בלב, אך הלה התחנן על נפשו שיחוס ויתן לו להלך ברחובה של עיר עוד יום אחד, כי מנהל הבנק שבו מתנהל 'חשבוננו' גער בו שאם איננו מכניס היום סכום כך וכך מעות הם סוגרים לו החשבון... ואכן, תוך כדי דיבורם יחדיו ראה הרופא שמנהל הבנק מתקשר שוב אל האברך, ע"כ הסכים לשחררו בתנאי שמחצות ליל לא יאכל מאומה ויבוא אליו מיד למחרת היום לעריכת הצנתור.

משם התקשר האברך לאחד מידידיו הידוע כ'בעל צדקה וחסד נפלא' בלב רחום וחנן וביקש 'הלוואה' על סך פלוני שעליו למהר להכניס לבנק בטרם יעבור מחר את הצנתור... ומידי דברו עמו נענה האברך ואמר: ראה נא ידידי, מוקף אנכי בסגולות שונות אשר רגיל אני לערוך, ומה הועילו לי כל אלו הסגולות, כשהנני 'אברך' בעל חוב אדיר וחולה מסוכן... אמר לו ידידו: וכי קטנה היא בעיניך, שהגעת לידי רופא פשוט בעד 'נדודי שינה' ומשם נתגלגלה הצלת חיך כפשוטו ממש - שנתברר ברגע האחרון שהנך מחויב לעבור צנתור ללא כל דחיה. איעצך, למחר חל יומא דהילולא של הרה"ק ה'בת עין' זכור נא ואל תשכח להדליק נר לטובת נשמתו, גם תוסיף לומר תהלים, ובעזה"ש"ת בזכות הצדיק קרובה ישועתך לבוא...

מכיון שהזכיר הידיד את הילולת ה'בת עין' נתחווירו פני האברך כשלג, וכה התוודה בפני ידידו, כי אכן, מהמאמינים הוא ולכן בשנה שעברה ביום י"ב כסלו (תשע"ד) ערך סעודה בביתו

הקשיב בקול תפילתם, ובליל שישי בא הבחור ה'שלושים' בברית האירוסין, ונסעו בשמחה גדולה לערוך שבת התאחדות לכבוד בעל ההילולא. וכששאלו את כל ה'נוגעים בדבר' מפני מה נקבתם במניין שלושים דייקא, לא פחות ולא יותר... הם עצמם לא ידעו מה להשיב אלא שכך יצא מפיהם... ללמדנו שהרה"ק ה'בת עין' עומד ומתחנן להושיע ככל היוצא מפיכם.

מעתי ה'רחב פיך ואמלאהו', אל יסתפק האדם בקטנות אלא יבקש בקשות גדולות, וכדאי הוא אותו צדיק לסמוך עליו. וכאשר שמעתי מהרה"ח רבי מוטל ראטמאן שליט"א, עובדא שהיה עד לה לפני כמה שנים, בעודו מהלך ברחובות קריה - בשכונת מאה שערים אשר בעיה"ק ירושלים, מצאו יהודי נכבד 'בעל תשובה' אשר אין הפרוטה מצויה בכיסו, והלה החל לשאלו אודות 'וואש מאשין' (מכונת כביסה), כי נתקלקלה המכונה שבביתו, עוללים שאלו בגדים נקיים ואין נותן להם, ובצר לו הוא מחפש אחר חנות המוכרת מכונת כביסה 'יד שניה', כי עליה אין דורשים סכום עתק כמו על מכונה חדשה.

ר"מ ניסה להניאו מכך, היות וידוע ליודעי חן שדבר שטות הוא לקנות מכונת כביסה יד שניה - כי לעולם ומעולם לא תדע אלו חסרונות ובעיות יצוצו לך במשך השימוש בה. וכה אמר לו ר"מ: היום חל יומא דהילולא של ה'בת עין', עומד אני ליסע לעיה"ק צפת להשתטח על ציונו, בוא נא עמנו, וכבר נפעל עבורך ישועה גדולה. וכן עשו, כל הדרך לא פסיק פומיה מגירסא של אותו נצרך, אודות מכונת הכביסה, כי מכונה פלונית טובה היא, ושל 'חברה' פלונית לא... ובכלל הוא דואג מה יהיה בסופו של דבר, כיצד יכבסו את בגדי בניו הגדולים והקטנים... ובבואם לפני המלך בציון הקודש שפכו לבם בתפילה - איש איש בנגעו ומכאובו.

משם נסעו, ויחנו באת"ק מירון, קנו במכולת (גראסערי) לחם וכל מטעמים ועלו לציון הקודש דרשב"י לערוך שם סעודת הילולא. ויהי אך יצאו מציון הקודש, צלצל הטלפון של מיודענו הנצרך, ומצד השני 'מבשרים' לו כי הגורל שקנה מאיזה 'מוסדות' לפני זמן רב זכה ב... מכונת כביסה חדשה ומשוכללת...

וכה אמר לי ר"מ בצערו על אותו נצרך: הרי כוחו של הצדיק להשפיע שפע רב וגדול, חבל על אותו איש אשר צמצם את כל השפע במכונת כביסה, שאכן קיבל אותה. אילו היה מבקש ב'השגות' גדולות יותר בוודאי היה מקבל שפע רב פי כמה וכמה (ר"מ מספר ע"ע שפעל לטובה באותה נסיעה כמה עניינים גדולים ורבים פי כמה וכמה).

והנה המעשה הנ"ל שאירע בישיבה שבמודיעין עילית התפרסם ברבים, ומהם ראו וכן עשו בישיבה חשובה בעיה"ק ירושלים, והם קבלו על עצמם שאם יתאסרו עשרים בחורים (כמניין הבחורים 'שנשארו' מחברי השיעור) אזי יעשו סעודה רבתית ביום"ד י"ב כסלו תשפ"ב, וכך הוה, לפני כשבוע נשלם ה'מניין', והבחור האחרון מתוך העשרים מצא אף הוא את זיווגו למזל טוב.

מעשה היה לפני כשנתיים בארה"ק, שהממונים על המס

חיך מבלי שתדע מאומה על כך... ועתה הינו עומד ומשתומם כי נראים דברי 'מתפלל' זה כדברי נביאות ורוח הקודש ממש, שכן רגליו הוליכוהו לרופא קטן ורגיל אודות נדודי שינה ונסתבב מזה הצלת חייו, כי בלאו הכי שמא היה נודם לבו ואז היה חל גם יום היא"צ שלו ב"ב כסלו...

מיד מיהר האברך לערוך סעודה בטרם יגיע חצות ליל וימנע ממנו להשתתף בסעודת ההילולא... סוף דבר הצנתור הצליח והכל בא על מקומו בשלום, ויהי לפלא.

(באר הפרשה)

לעשרה יהודים... אלא שבשנה זו כשנזדמן בביהמ"ד לדבר ביום השב"ק העבר (פר' ויצא - שלפני ההילולא) אודות סגולת הסעודה, קם והכריז בקול רם, כי אף הוא כמוהם ערך סעודת ההילולא לפני כשנה ולא הועיל במאומה, מצב פרנסתו בכי רע - יום הוא מגלגל כספים מגמ"ח אחד למשנהו וכו' וכו', ולא ראה שום ישועה במשך השנה.

והנה כמסיח לפי תומו אמר לו אחד ממתפללי ביהמ"ד: הרי לא ידע אדם מה עובר עליו - כמה לא חלי איניש ולא מרגיש, שמא נגזרה עליך הגזירה שלא תוציא שנתך, ובזכות אותה סעודה ניצלו

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

שני בניי לומדים באותה ישיבה - האם מותר לי לשאול את אחד מהם האם אחיו לומד טוב?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לתועלת, כדי שאם יוודע לו שפרש מן התורה יזרזנו על להבא, שאז בודאי מותר ונכון הדבר, וגם לנשאל מותר אז להשיב על שאלתו. אבל אם שואל זאת כסקרנות גרידא, משמע מדבריו שאפילו לאב אין לספר.

אולם יש שהעיר (קונטרס מתורת הלשון) שגם כאשר האב עצמו אינו יכול להשפיע על בנו, מכל מקום מותר לו לברר על מצב בנו, כדי שאם ישמע שנחלש ברוחניות וכדומה, יבקש מאחרים שיש להם השפעה על בנו שיסייעו לו בזה, ומלבד זאת, ישנה תועלת כשידעו האב והאם על מצב בנם, כדי שיוכלו להתפלל על כך מעומק ליבם, שיתכן שגם זה נחשב לתועלת.

בכלל ח' סעיף יא אנו למדים שאיסור לשון הרע חל גם בין אנשים קרובים זה לזה, "ואפילו אח על אחיו אצל אביו, גם כן לשון הרע גמורה היא". ה'חפץ חיים' מוסיף, כי "אפילו אם הוא מכוון בסיפור כדי שקרוביו יוכיחוהו על זה, גם כן אסור, היה לו להוכיחו תחילה בינו לבין עצמו, ולא לילך תיכף ולספר קלונו. אם לא שהוא משער שתוכחתו לא תועיל לו, אז מותר".

בביאורים ומוספים מציינים כי כמו כן לענין שמיעת לשון הרע של אב על בנו, כתב החפץ חיים לעיל (כלל ד ס"א בהגה"ה) שמצוי שהאב מתעניין במצבו וענינו של בנו הדר בעיר אחרת, ושואל גם כן על תורתו, אם לומד הוא עדיין או לא, וכותב שאין היתר לאב לשאול על כך, אלא כאשר מטרת שאלתו היא

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הילד שצמח לתלמיד חכם עצום בזכות 'המבחן' אצל החזון איש

תענית דף ד

וכפטיש יפוצץ סלע

נצטוונו על לימוד התורה וכו'. כך הקדוש ברוך הוא אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין. ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו וכו'.

קרא והסביר באופן מתוק מדבש ונופת צופים. כשסיים קירב את הגמרא הפתוחה אל הנער. "הבנת", שאל ברוך. הנער הנהן בראשו. "אז תחזור, בבקשה", והצביע על תחילת הקטע. והנער, כאילו למדו בחברותא, כאילו אין כאן מנהל וחברים, רק הוא וה'חזון איש' והעיניים המאירות והחום הקורן. קרא והסביר, וה'חזון איש' אינו גורע ממנו עינו. והעיניים מדברות, מתפעלות, מדרבנות, תומכות, אוהבות, מביעות אמון, מעודדות. סיים לקרוא את הקטע, וה'חזון איש' יצא מגדרו: "לא ייאמן! פעם אחת שמעת, וכזה קטע ארוך, וכבר חזרת בכזו רהיטות! מובטחני בך שתהיה לגדול בישראל!". אח, כמה קרנו פניו! כמה עלתה קרנו בעיני בני כיתתו!

חלפו כמה שנים. כידוע, מתחילים את ההקפות בישיבת פוניבז' לאחר סעודת החג בליל שמחת תורה. בני ברק היתה אז עיירה קטנה, והרב רזנשטיין עלה להיכל הישיבה לשמוח עם תלמידיה בשמחת התורה. יש קהילות בהן מוכרים אמירת פסוק "אתה הראת" שלפני ההקפות בסכומי כסף נכבדים לצרכי מצווה או לקופת הקהילה. בישיבה מוכרים את הפסוקים בדפי גמרא אותם מתחייבים הזוכים ללמוד בשנה הקרובה בנוסף לסדרי הישיבה. פתחו במאה ועלו למאתיים, לשלוש מאות וארבע מאות. "חמש מאות" קרא בחור, וזכה. שמו הוכרז, נשמע מוכר. נקרא לעלות ולומר פסוקו והרב רזנשטיין נרעש: אכן, הבחור ההוא, מילדי טהרן. לא יכול להיות. הרי לא ידע צורתא דשמעתא, לא היה לו סיכוי לשרוד בישיבה קטנה בלי התמיכה שהמנהל ארגן עבורו בתלמוד תורה. איך הגיע לפוניבז', שאלה אחת. ואיך הרהיב לקבל על עצמו לימוד חמש מאות דפי גמרא, בנוסף לסדרי הישיבה!

"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל" (סוכה כז:): והרב רזנשטיין עלה למחרת לבית ה'חזון איש'. שאל: הרב זוכר אותו מאורע?".
"ודאי, איך אפשר לשכוח", השיב לו ה'חזון איש'.
"ובכן, אמש ראיתי את הבחור בפוניבז', וקנה אמירת 'אתה

שח המחנך הדגול הרב רזנשטיין ז"ל, מנהל תלמוד תורה 'רזי ל', שהיה מביא את התלמידים להיבחן אצל מרן ה'חזון איש' לצוק"ל וראה שם הנהגות מופלאות.

בשנת תש"ג הגיעו לארץ ילדי טהרן. כאלף ילדים מפולין, רובם יתומים, פליטי מלחמת העולם הנוראה, שהגיעו דרך רוסיה לאיראן. רובם מבתים חרדים. לדאבון הלב, חלק קטן בלבד זכה להיקלט במוסדות חינוך תורניים. אחד מהם, נער כבן שתיים עשרה, בא ללמוד ב'רזי ל'. הרב רזנשטיין תהה על קנקנו. מה אפשר לדרוש מילד יתום, מסויט מאימי המלחמה, שלא פתח ספר במשך שנים. מבחינת ידיעותיו השתייך לכיתת דרדקים. אבל אי אפשר להשפילו כך. קיבלו לכיתת בני גילו שכבר שחו בים התלמוד, ושכר עבורו אברכים שיקדמוהו.

לא ארכו הימים והרב רזנשטיין ליווה את הכיתה למבחן אצל ה'חזון איש'. היה בדעתו לומר, בחשאי כמובן, שנער פלוני הוא מילדי טהרן, זה עתה התקבל ואינו כשיר להיבחן. אבל בהתרגשות ובתכונה הרבה הדבר נשכח ממנו וה'חזון איש' כבר הושיבם סביב השולחן וישב ביניהם וכבר איחר את המועד. האחד נשאל וענה, וה'חזון איש' כל כך נהנה ושיבח את התשובה והרחיב בה, הכביר דוגמאות וחילק ביניהן והיו הדברים מאירים ושמחים. שאל נער נוסף, והתשובה קלחה. ומה אם יהיה המקרה שונה במקצת, שאל, חומר למחשבה. והאמת, התשובה מדויקת מדברי התוספות. "הבה נשמע", אמר לתלמיד החדש.

אפשר היה לחתוך את השקט בסכין. הבחור ישב נבוך, לא ידע מה קא אמרי רבנן.

וה'חזון איש' מבהיר: הנה, אמרנו כך וכך. אם נוסף עוד פרט, הרי ישתנה המבט -

שום מבט לא השתנה, נשאר זגוגי כשהיה. ה'חזון איש' קלט שיש כאן בעיה. בנימה אבהית אמר בעצמו את התשובה, סיכם את העניין, מבלי להתיק מבטו מעיני הבחור. כשסיים, אמר: "תביא בבקשה מסכת קידושין". הבחור קם, ניגש לארון והביא את המסכת. "בוא, שב נא ליד". זוו, פינו לו מקום.

פתח ה'חזון איש' בדף ל: והקריא, כשהוא מסביר משפט אחרי משפט: "תנו רבנן", חכמים למדו, "ושמתם", בקריאת שמע

הראת' בחמש מאות דפי גמרא. היאומן?!".

אמר ה'חזון איש': "בערב החג שלח הרב מפוניבז' שרצונו להיוועד עמי באסרו חג. אשתדל לברר את העניין".
למחרת היום הגיע אחד מתלמידי ה'חזון איש' להרב רוזנשטיין והודיע שנשלח לקראו.

הרב רוזנשטיין מיהר לבוא וה'חזון איש' אמר: "שאלתי את הרב מפוניבז'. שמע את שם הבחור, והכביר בשבחו: לא פסיק פומיה מגרסא, וכבוד סוד שאינו מאבד טיפה. חמש מאות דף? מלתא זוטרתא לגביו!".

המילים נעתקו מפי הרב רוזנשטיין. הלוא הבחור לא ידע מאומה!

שאל החזון איש: "הזוכר אתה איזה דף למדנו?".

"ודאי, וכי אפשר לשכוח? קידושין דף ל:".

"ובכן, באותו עמוד כתוב שדברי תורה נמשלו לאש, שנאמר: 'הלא כה דברי כאש נאום ד', וכפטיש יפוצץ סלע' (ירמיה כג כט). טבע האש לשנות לשרוף ולאכל - 'היחתה איש אש בחיקו, ובגדיו לא תישרפנה' (משלי ו כז). הבחור קרא קטע גמרא ונפשו

הזככה ולבו נפתח. יש בגמרא קדושה מיוחדת, 'הוא יפתח לבנו - בתורתו', על ידי תורתו! 'וישם בלבנו' על ידה 'אהבתו ויראתו'.
הבחור קרא דברי הגמרא, והיה לאדם אחר! ומי יודע", הוסיף ה'חזון איש' - אם התנאים הקדושים שגרסו ברייתא זו לא כיוונו אליו ברוח קדשם!".

והסיפור לא הסתיים. הרב רוזנשטיין סיפר, שכעבור כמה שנים נקלע לישיבה, וראה שנושאים ונותנים ומפלפלים בדברי אחד המחברים האחרונים. התעניין, וראה שהמחבר הוא אותו נער מניצולי טהרן. סיפרו שהקים בית נאמן והוא מרביץ תורה בישיבה נודעת ומחבר ספרים בהיקף בקיאות ועומק עיון ובהירות עצומה, והם אבן יסוד בלימוד הסוגיה. במשך השנים חיבר סדרת ספרים על כל המסכתות הישיבתיות, ויש לו תלמידים אינספור מפיו ומפי כתבו.

"רק לחשוב", אמר הרב רוזנשטיין, "רק לחשוב מה היה, לו היה ה'חזון איש' מתעלם ממנו במבחן! לא לעג ודחייה, חס וחלילה. רק השלמה עם אי ידיעתו, וחוסר התייחסות!

(מתוך ספר 'מקרבן לתורה' הגדה של פסח)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מי שנטל אתרוג חזון איש ביום טוב - האם מותר לו אתרוג תימני ב'מתנה על מנת להחזיר'?

למפרע, ונמצא שהלולב לא היה שייך לו בעת שנטלו. ולמרות שבדרך כלל נתינת מתנה אסורה בשבת וביום טוב מדרבנן - לצורך מצוה הריהי מותרת. ונתינה זו מותרת אף לצורך הידור מצוה בעלמא, כגון נטילת ארבעת המינים מהודרים יותר מאלו שברשותו, או אתרוג מן אחר, וכדומה.

[שו"ע תרנח, ד; ביאורים ומוספים דרשו, 23]

כפי שלמדנו, ביום הראשון של חג הסוכות, צריך שארבעת המינים יהיו שייכים לזה שמקיים בהם את המצוה, כפי שדרשו חכמינו ז"ל מהכתוב: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם" - "משלכם". והמקבל את ארבעת המינים מחבירו ב'מתנה על מנת להחזיר', נחשבים הם כשלו, ויכול לקיים בהם את המצוה ביום הראשון של חג הסוכות. ואם המקבל לא קיים את התנאי, ולא החזיר את ארבעת המינים לבעליהם - לא יצא ידי חובתו, כיון שהמתנה בטלה

מי שקיבל ארבעת המינים ב'מתנה על מנת להחזיר' והם נאבדו ושילם תמורתם - האם יצא ידי חובה?

הדבר כקיום התנאי של החזרתם. וכמו כן, באופן זה שלא ניתן להחזירם - אם המקבל מחזיר לנותן ארבעת המינים אחרים תמורת אלו שקיבל ממנו, וערכם אינו פחות מִשְׁל הראשונים, דהיינו שהם מהודרים כמותם; או אף אם ערכם פחות מִשְׁל הראשונים, אך המקבל משלים לנותן את ההפרש הכספי שביניהם - הרי זה נחשב כקיום התנאי של החזרתם.

[שו"ע תרנח, ד, משנ"ב יג, וביה"ל ד"ה אפילו; ביאורים ומוספים דרשו, 30 ור32]

בהמשך לאמור: המקבל את ארבעת המינים מחבירו ב'מתנה על מנת להחזיר', עליו להחזירם כמות שקיבלם. ואם אבדו, או נפסלו - אף אם שילם תמורתם, אין זה נחשב כקיום התנאי של החזרתם לבעליהם.

ברם, אם לנותן המתנה יש ארבעת המינים אחרים שיכול לקיים בהם את המצוה, אזי אם המקבל שילם תמורת ארבעת המינים - כאשר לא ניתן להחזיר את המינים שקיבל - נחשב

מי שקיבל ארבעת המינים בבוקר ב'מתנה על מנת להחזיר' והחזירם אחר הצהריים - האם יצא ידי חובה?

להחזירם בו ביום, בזמן שבו ניתן עדיין לקיים את המצוה. ואם הנותן ובני ביתו כבר קיימו את המצוה באותו היום - חובה להחזיר את ארבעת המינים למחרת במועדים הנ"ל.

ואם יש ביד הנותן ארבעת המינים אחרים, צריך המקבל להחזיר את ארבעת המינים עד לסוף חג הסוכות. ויש שכתבו, שבכל מקרה, ראוי למקבל להחזיר את ארבעת המינים לאלתר.

[שו"ע תרנח, ד, משנ"ב טז, וביה"ל ד"ה לאחר; ביאורים ומוספים דרשו, 33-35]

בהמשך לאמור: הנותן לחבירו ארבעת המינים במתנה "על מנת שתחזיריהו לי" - מועד החזרה הוא כדלהלן: אם הנותן טרם קיים את המצוה באותו היום, חייב המקבל להחזירם בו ביום, לפני שיאמר הנותן 'הלל'. ויש שכתבו שאם החזירם לאחר מכן, המתנה בטלה ולא יצא ידי חובתו; ויש שהסתפקו בדבר.

וכמו כן, אם אחד מבני ביתו של הנותן, הרגיל ליטול את ארבעת המינים שלו, טרם קיים את המצוה באותו היום - חובה

* יש מהאחרונים שכתבו, שלדעת הרמב"ם, מצוה מן התורה ליטול ארבעת המינים בכל שבעת ימי חג הסוכות, לא רק בבית המקדש, אלא בכל שטחי ירושלים העתיקה. ורבים חלקו על דעה זו.

* חכמינו ז"ל גזרו שלא ליטול את ארבעת המינים בשבת של חג הסוכות, אף כשחל בה היום הראשון של החג. ולכן, הלולב, ההדס והערבה, אסורים בשבת אף בטלטול. ואם בימות החול מקפיד שלא לטלטל את ארבעת המינים, מחשש שיפסלו - הרי הם נחשבים כ'מוקצה מחמת חסרון כיס'.

* בעת רכישת ארבעת המינים ראוי להקפיד ולשלם עליהם, ולא לקנותם בהקפה, כדי שייקנו בקנין כסף המועיל מדאורייתא; ולא בקנין משיכה, או בקנין הגבהה, בלבד, שאינם מועילים אלא מדרבנן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

סכך 'מזוגזג' שמסודר בשתי שכבות ובדילוגים - האם הוא כשר?

ואם רוחב הקרשים שבשיכבה העליונה הוא טפח או יותר, והרווחים שבין הקרשים בשיכבה התחתונה הוא טפח - אף אם השיכבה העליונה גבוהה מהתחתונה שלושה טפחים ויותר, הסכך כשר, משום שאנו 'רואים' את הקרשים העליונים כאילו ירדו למטה ונכנסו בינות לקרשים שבשיכבה התחתונה; ודין זה מכוּנה 'חבוט רמי', שפירושו: השָׁפֵל והורד.

[שו"ע תרלא, ה]

סכך 'מזוגזג', דהיינו, סכך המסודר בשתי שכבות ובדילוגים של אחד אחד - קרש אחד למעלה, ואחריו קרש אחד למטה, וכן הלאה - אם השיכבה העליונה גבוהה מהשיכבה התחתונה פחות משלושה טפחים (24-28.8 ס"מ, לשיטות השונות), הסכך כשר, כיון ששתי השכבות נחשבות כמחוברות מדין 'לבוד', המצרף יחד שני דברים שהמרחק ביניהם פחות משלושה טפחים.

הלוח היומי

י"ב בכסלו | ר' אברהם דוב ב"ר דוד אוירבאך זצ"ל, אב"ד ז'טומיר ואזוריטש, בעל בת עין

ביום זה בשנת תש"א טבעו מאות יהודים ז"ל באוניית המעפילים בדרכם לארץ ישראל, לאחר שהתנפצה אל הסלעים בים ליד סיליבריה.

כפי הידוע ביום זה הסתיימה כתיבת התלמוד בבלי.

יארצייט:

של"ד: רבי שלמה ב"ר יחיאל לוריא זצ"ל, המהרש"ל, בעל חכמת שלמה, ים של שלמה, יריעות שלמה, עטרת שלמה, תשובות המהרש"ל ועוד. אב"ד ור"י בוואלין, לובלין ועוד.

תק"ז: רבי יצחק רפאל חזקיה ב"ר שמואל לאמפרונטי זצ"ל, אב"ד ור"י פרארה באיטליה ובעל פחד יצחק.

תר"א: ר' אברהם דוב ב"ר דוד אוירבאך זצ"ל, אב"ד ז'טומיר ואזוריטש, בעל בת עין.

תש"ב: רבי מנחם בנימין ב"ר מרדכי גבריאל פומרנץ זצ"ל הי"ד, אב"ד הנריקוב ודלוגושידל-פולין.

תשי"ז: רבי שלום ב"ר ניסים אביצור זצ"ל, אב"ד במרוקו, בעל נתיבות שלום.

תשנ"ד: רבי יהושע משה ב"ר מיכאל אליהו אהרונסון זצ"ל, בעל שו"ת ישועת משה ועלי מרורות.

יארצייט הרה"ק רבי אברהם דוב ב"ר דוד מאזוריטש - בעל ה"בת עין"
האם יצא מזה נחת רוח לקב"ה?

כתב ה"בת עין": עיקר העבודה היא להתבונן בשכלו קודם שיעשה או שידבר או שיחשוב, אם יצמח מזה נחת רוח לקב"ה, ואם הוא רצון ה' אז יחשוב או ידבר או יעשה את הדבר ההוא, כי העיקר לידע קודם כל מעשה לפני מי הוא עומד, ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון.

(בת עין - נצבים)

לפני שאנו באים לעשות דבר מה, נשתדל להתבונן האם אין בו חשש איסור

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il